

riša sta trpela velike bolečine in učiteljeve rane so se po enem letu nanovo odprle. Revez je šele po nekaj letih popolnoma ozdravel!

Skoraj vsi zanesljivi opazovalci trdijo, da se lev zboji človeka in da se niti potem, ko se je že pripravil na skok, ne upa skočiti, če ga človek nepremično gleda v oči. Če ni že prej enkrat poskusil borbo s človekom, se ga boji; mirno držanje in pogumen pogled je že rešil življenje marsikomu, ko se je znašel v tako neprijetnem položaju. Če srečamo leva, postoji najprvo par trenutkov, da si ogleda človeka, nato se počasi korakajoč obrne, pogleda parkrat strahopetno nazaj in prične teči, kot bi ga gnal veter. Drugače pa je seveda, če se je že lev boril s človekom ali če je zelo lačen. Takrat ne pozna strahopetnosti in ne usmiljenja. Gorje tistemu, ki se sreča z njim! Z enim samim udarcem ga podere na tla.

Na vsak način torej prav nič ne pomaga, če bežimo pred njim, ker nas pač takoj ujame. Pripovedujejo namreč, da je ujel celó pogumne lovce, ki so jahali na izvrstnih in zanesljivih konjih. Kdor ima pri srečanju s kraljem živali tako pogumno srce, da mirno obstane na mestu, tega lev ne napade zlepa. Toda za tako korajžo je treba hladno kri in neustrašen pogum, ki je pa seveda lasten le malokomu.

DAVORINOV:

Marko in čarovnice s Črnega jezera.

(Pravljica.)

Kako se je tista dežela imenovala, ne vem. Bila pa je — kakor pravijo — lepa in slikovita, polna srebrnih in črnih jezer, pa globokih, temnozelenih dolin. Eno od teh jezer se je imenovalo kar Črno jezero, prebivalci visokih in temnih gora, ki so se dvigale nad jezersko gladino in so bile včasih prav do vznožja pokrite s snegom, pa so mu rekli po domače Jezero škratljjev. Zakaj na njegovih bregovih so se prečesto pojavljali škrtlji in poredni, nadležni pritlikavci. Kaj radi so motili in dražili popotnike, ki so slučajno potovali po tisti dolini. Najrajši pa so jih meni nič tebi nič sunili v jezero, kjer so jih pustili potem čofotati in gagati in jih niso prej potegnili na breg, dokler uboge žrtve od utrujenosti niso omagale.

Nekega dne, bilo je še zgodaj v jutro, je korakal po poti na bregu jezera mlad študent, Marko po imenu, v bližnje mesto v šolo. Premišljeval je to in ono in koval načrte za svojo bodočnost. Kmalu je imel dovršiti še zadnje izpite na tamošnji visoki šoli, potem si bo lahko sam služil kruh, sam skrbel zase in še siromašnim staršem bo pomagal, ko ne bodo več zmogli dela. Ej, to bodo lepi dnevi; za ves trud in za vse sedanje skrbi in napore bo bogato poplačan. Takole je

tuhtal in tehtal, ko ga je nenadoma obstopilo celo krdelo čudnih možičkov, ki so bili kaj nenavadnih postav in so nosili neverjetno šaraste in široke obleke. Takoj so zaplesali okrog njega uren ples in vpili nanj:

»Marko, Marko, pojdi z nami v naše jezero!«

In ne da bi počakali, da bi jim mladi popotnik kaj odgovoril, so ga pričeli vleči in cukati za suknjič, za noge in za roke. Nekaj časa se jih je uspešno branil in se jih na vso moč otepal, končno se jim je le moral vdati in stopiti z njimi k vodi.

»Pojdi, pojdi, Marko,« so ponavljali, »pojdi z nami v jezero, naše domovanje je čudovito lepo!«

Študent se jim že ni mogel več upirati, že je bil skoro ves nagnjen nad vodno površino, zdaj zdaj bo padel v jezero — revček izgubljeni — kar se škrtlji nepričakovano kot roj nadležnih muh razbeže na vse strani in izginejo v jezeru.

Kdo jih je vendar tako pogнал v beg in s tem rešil Marka? Na prvi mah študent ni videl nikogar, pa naj si je še tako napenjal oči in se oziral krog sebe na vse štiri strani. Kmalu pa je prav v bližini opazil tri jako stare žene, ki so bile čarovnice in strašanske sovravnice vodnih škratov. Prišle so bile mimo po poti in opazile fanta sredi med plesočimi možički. Ugajala jim je njegova postava, pa tudi oči in nakodrani lasje so jim bili všeč, zato so se podvzile in ga rešile krutih pritlikavcev.

»Hvala, lepa hvala, dobre gospe,« jim je dejal Marko, »da ste me otele iz rok teh okrutnih palčkov. Toda... zakaj so se pa tako naglo pobrali odtod?«

»Me smo čarovnice s Črnega jezera,« mu je odvrnila najstarejša. »Veš, te le vražje možičke pa sovražimo bolj kot ščurka v močniku. Bhhh, kako so nam zoperni! Samo hudobne nakane jim roje po možganih, zato se nas tako salamensko boje, ti pritlikavi nepridipravi!... Zdaj pa le pojdi z nami v našo votlino tamle pod hribom, v večni senci. Dale ti bomo neko tako reč, da boš v bodoče z njo lahko pregнал in uničil vse, ki ti bodo menili škodovati.«

Marko je seveda rad šel z njimi.

Prva copernica mu je dala začarano sekiro.

»Ta sekira,« mu je rekla, »se ti bo na najmanjši poziv odzvala vedno in povsod, da je le ne bodo ovirale nepremostljive zapreke, kar se tudi utegne pripetiti. Zadostovalo bo, če jo boš poklical:

»Sekira s Črnega jezera, pridi k meni!«

Druga čarovnica pa mu je dejala:

»Tu imaš železen prstan, ki te bo v trenutku prenesel, kamor se boš namenil, kamorkoli boš hotel.«

Končno mu je tretja stara žena podarila plašč iz fine volne, olupšan s srebrnimi vezeninami.

»Ta plašč,« je razložila, »ti bo podelil, kadar ga boš ogrnil, nepremagljivo moč.«

Marko se je toplo zahvalil čarodejkam, da so ga velikodušno rešile iz preteče nevarnosti in mu povrh naklonile še tolikanj dragocenih daril.

»Pazi, pazi,« so mu še naročile, »da ne boš nikdar nikomur razodel in razkril moči te sekire, tega prstana in tega plašča... No, kaj boš pa naredil sedaj? Kam se boš nameril? Kam boš krenil?«

»V mesto pojdem, da bom tam dovršil študije.«

»V mesto? Študirat? Kaj pa ti je treba študij? Beži no! Bodi vendar pameten, zdaj ko imaš tako moč!...«

Marko se je poslovil in odšel. Dolga pot je še ležala pred njim, več ur hoda do mesta. Toda kaj je to moglo ovirati srečnega Marka? Nataknil je čarodejni železni prstan na mezinček leve roke, ga trikrat počasi zavrtel in... in... že je stal na Glavnem trgu tistega mesta, kamor je bil namenjen. Pred njim se je dvigal visoko v nebo častitljiv star zvonik mestne cerkve, za hrbtom so se mu pred ponosno občinsko hišo nabirale cele gručice ljudi, ki so baš poslušali mestnega biriča-oklicevalca, brkatega moža z bobnom, ki je razglaševal zbranimu občinstvu, da krvoločni župan Trduh, kruti sosed, z dobro oboroženo vojsko grozi mirnim prebivalcem tega mesta in da se zdaj vsem skupaj, še mestnim očetom, pošteno hlačke tresejo. Joj, joj, kaj bo, če občinski poglavar ne najde moža, ki bo kakšno okroglo zagodel prevzetnemu županu Trduhu...

Náš Marko ni dolgo premišljeval. Pogumno je stopicnil pred starega biriča in mu zatrobental v gluha ušesa samo tole:

»E, slišite, kaj bi še dalje kričali in tolkli po bobnu! Jaz pojdem k županu Trduhu na obisk. Pa kar sam! Že dolgo ni imel tako finega gosta v hiši, verjemite mi. To se bova pomenila, bom videl, če zna latovski. Zdaj jo pa kar odrinem, da me ne bo predolgo čakal. Še zboleti bi utegnil od dolgega časa in od pričakovanja.«

Res, samo tole je rekel Marko in jo mahnil čez trg. Zbrani meščani so se tako čudili, da sploh do sape niso mogli. Nekaj jih je v splošni zmedi kar pozabilo dihati. Oh, oh, to so reči!

Zadaj, v stranski ulici, je Marko spet nataknil prstan... in... in... kako je bilo potem, itak že sami veste.

Znašel se je pred utrjeno graščino župana Trduha. Gospodarja ni bilo nikjer videti, bogve, kje se je skrival.

Na dvorišču je stalo in posedalo mnogo županovih stražarjev. Brž so ugledali Marka in se z besedami spravili nadenj:

»He, hoj! revščina, ali si izgubil pot k materi? Ženit se menda nisi prišel k nam. Kar urno zavij odtod, sicer...«

Marka je zdajci popadla sveta jeza. Kri mu je bušnila v glavo, mišice so se mu napele, oči zameglile.

Ali bi lahko uganili, kaj je storil, ta šment? Urno je zgrabil bližnjega konja za levo zadnjo nogo in ga zavihtel po zraku s tako lahkoto kot da maha z robcem. Dva, tri stražarje je na mestu pobil na tla, ostali so vsi prestrašeni zbežali v graščino. Menda so jo ubrali po gospodarja. Toda ta se ni pokazal, gotovo od strahu ni več mogel dalje živeti...

Pač pa je še dolgo živel naš junak Marko in vsi meščani so mu bili posihmal od srca in iz dna duše hvaležni za rešitev.

Nekega lepega dne je pa tudi Marku odklenkalo.

To pa se je zgodilo takole:

Kralj Šmek iz daljne dežele, ki je vodil hude vojne s hudim sovražnikom, je kdo ve kje izvedel za junaka Marka. Morda so mu o njem pravili cigani, morda pa se je vse vkup le sanjalo kraljevi stari materi, ki so ji sanje vedno pomenile resnico.

Kratko malo, kralj Šmek je poslal tekače po znamenitega junaka. Saj si lahko mislite, da ga je zelo rabil, ker mu je v vojni slaba predla. Pet dni so tekli neumorni tekači, šesti dan je Marko že slavno premagal sovražnikovo vojsko in blagi in zmagoviti kralj Šmek ga je vpričo vseh veljakov države poljubil na čelo, kar je veljalo v tisti deželi za posebno odlikovanje, in celo pest cekinov mu je stisnil v žep, doma, v kraljevski palači, pa mu je dal svojo stasito, plavalaso hčerko za ženo...

Tu se sedaj začena Markova nesreča. Kraljična, zakonska mu žena, ga namreč ni prav nič marala. Saj veste, da prisiljena reč ni dobra. Rekla mu je celo v obraz, da ne more ljubiti takega zaletla, ki sicer vse prekaša po moči, o kraljevskem življenju pa niti pojma nima. Na dvoru seveda take reči bolj porajtajo.

Minili so tedni. Kraljična ni mogla več živeti z Markom. Sklenila je, da se ga reši.

»Odkod pa imaš to gromozansko moč, da ti nihče ne more do živenga?« ga je vprašala nekega dne, mislim, da je bilo poleti.

Marko je pozabil, kaj so mu bile naročile čarodejke, pa je ženi, da bi ji bil bolj všeč, izblebetal skrivnost svoje moči. Oh, gorje mu!

Žena je seveda takoj stekla k očetu, ponosnemu kralju Šmeku, ki je bil kajpak že pozabil, da mu je pred nedavnim Marko rešil državo, in ga prosila, kralja namreč, da naj jo s pomočjo nekaterih premetenih dvorjanikov odreši neljubega moža.

In res. Lepega dne je bil odšel Marko na lov. Ta čas je žena — kraljična z močnimi jeklenimi verigami pritrdila Markovo sekiro v najgloblji grajski kleti na marmorno steno, živ krst bi ne mogel ponjo skozi toliko debelih lesenih vrat, katera je vse skrbno zaklenila in zapahnila za seboj.

Ko se je Marko vrnil v grad, so se do zob oboroženi dvorjaniki iz zasede vrgli nanj in mu mahoma vzeli čarobni plašč in čudodelni prstan.

»Sekira s Črnega jezera, pridi k meni!« je zaklical napadeni Marko.

Sekira ga je takoj slišala in ubogala. Strgala je močne jeklene verige, s katerimi je bila pritrjena na marmorno steno v najglobljem podzemlju, razčesnila in udrila je več vrat zapored, toda ... preden je razsekala poslednja vrata, so bili okrutni dvorjaniki že premagali Marka in ga zabodli.

Tako je moral skleniti življenje znameniti junak, ker ni znal zaupane mu skrivnosti ohraniti zase.

Pravijo, da so čarovnice maščevale Marka, svojega ljubljenca. Še tisti večer se je nad posestvom kralja Šmeka utrgal strahovit črn oblak. Lilo je vso noč do jutra kakor iz škafo. In je zalilo vso Šmekovino s kraljem, kraljično — ženo in vsemi dvorjaniki vred. Nastalo je novo Črno jezero.

Kdaj ga pojdemo gledat? ...

Možici v gozdu.

Na eni nožici

stojijo v gozdu ti možici:

širok klobuk so na glavo si dali,

čeprav so senco si izbrali.

